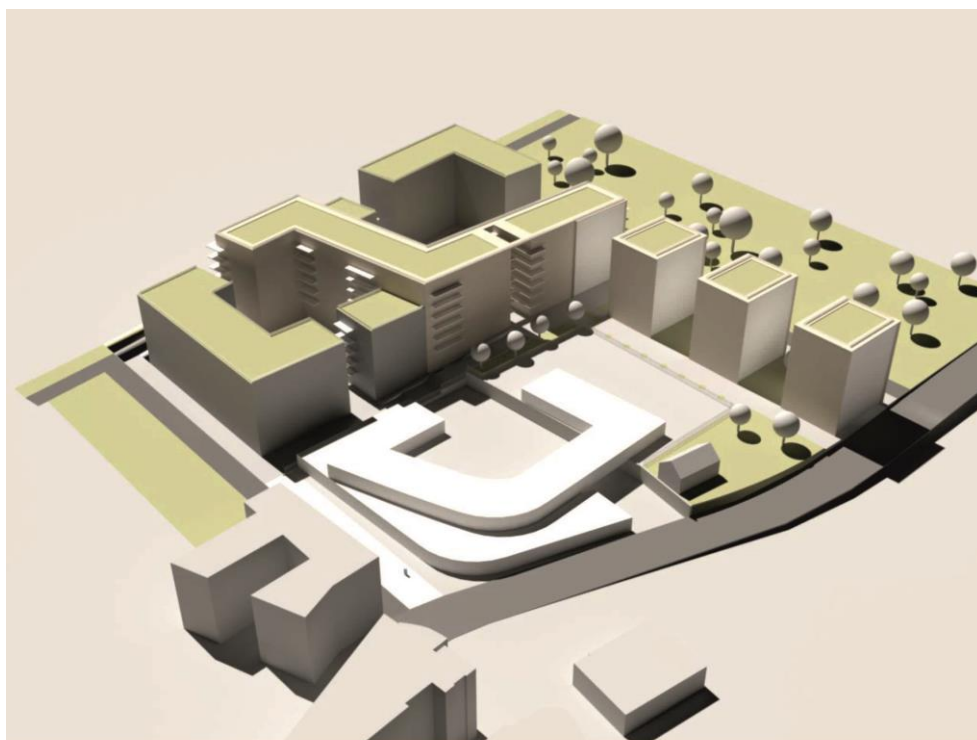

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»
Кафедра архітектури будівель та дизайну

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до порядку виконання, оформлення й процедури захисту
кваліфікаційної роботи зі спеціальності 191 Архітектура та містобудування
для здобувачів освітньої програми «Дизайн архітектурного середовища»
другого (магістерського) рівня вищої освіти**

Полтава 2023

Методичні вказівки до порядку виконання, оформлення й процедури захисту кваліфікаційної роботи зі спеціальності 191 Архітектура та містобудування для здобувачів освітньої програми «Дизайн архітектурного середовища» другого (магістерського) рівня вищої освіти. – Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2023. – 46 с.

Укладач: Л.С.Шевченко, к. арх., доцент.

Відповідальний за випуск: В.А. Ніколаєнко, завідувач кафедри архітектури будівель та дизайну, доктор архітектури, професор.

Рецензент: Н.Є. Новосельчук, к. арх., доцент.

Затверджено науково-методичною
радою Навчально-наукового
інституту архітектури, будівництва та
землеустрою
від 14 червня 2023 р., протокол № 7

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1 Стадії виконання кваліфікаційної роботи	4
1.1 Стадії виконання кваліфікаційної роботи	4
1.2 Процес виконання безпосередньо кваліфікаційної роботи	5
2 Контроль за виконанням кваліфікаційної роботи	7
3 Складові частини кваліфікаційної роботи та вимоги щодо її оформлення	8
3.1 Тека вихідних даних	8
3.2 Графічні матеріали	8
3.3 Макет	14
3.4 Пояснювальна записка	15
4 Розгляд та експертиза кваліфікаційної роботи	25
4.1 Допуск кваліфікаційної роботи до захисту	25
4.2 Рецензування кваліфікаційної роботи	27
5 Процедура захисту кваліфікаційної роботи	28
5.1 Попередній (показовий) захист кваліфікаційної роботи	28
5.2 Порядок роботи екзаменаційної комісії	28
5.3 Процедура прилюдного захисту кваліфікаційної роботи	31
ЛІТЕРАТУРА	33
Додаток А	34

ВСТУП

Кваліфікаційна робота є самостійною творчою роботою здобувача вищої освіти, яка призначена для оцінювання рівня компетентності фахівця, його науково-теоретичної та практичної підготовки.

Мета даних методичних указівок – дати здобувачам освітньої програми «Дизайн архітектурного середовища» другого (магістерського) рівня вищої освіти конкретні рекомендації щодо виконання, оформлення й процедури захисту кваліфікаційної роботи, показати послідовність її виконання.

Виконання кваліфікаційної роботи є заключним етапом усього процесу навчання та підготовки магістра. В ньому повинні бути відображені знання й навички, набуті на теоретичних і практичних заняттях з усіх профільюючих навчальних дисциплін та у процесі роботи під час проходження практик.

У кваліфікаційній роботі студенти **мають продемонструвати:**

- 1) вміння аналізувати міжнародний та вітчизняний досвід щодо проектування об'єктів архітектури, містобудування, дизайну архітектурного середовища;
- 2) розуміння основних законів архітектурно-просторової композиції;
- 3) уміння орієнтуватися у складних функціональних процесах, що відбуваються у будівлях та просторах різного призначення;
- 4) знання законодавства і нормативної бази щодо проведення досліджень та розробки архітектурно-містобудівних проєктів;
- 5) знання конструкцій та особливо архітектурно-конструктивних деталей;
- 6) усвідомлення потреб будівництва, виробництва та економіки;
- 7) вміння здійснювати проєктне моделювання, обирати цифрові технології та програмні засоби для розв'язання задач дослідницького та інноваційного характеру, розробки і реалізації проєктів у даній сфері;
- 8) володіння різними видами графічної техніки, художнім смаком, оформлення відповідної наукової та технічної документації, виготовлення макетів і наочних ілюстративних матеріалів.

У цілому кваліфікаційна робота та її захист повинні продемонструвати підготовленість випускника до професійної роботи в якості архітектора, архітектора-дизайнера, його здатність до самостійності мислення, творчу активність і потенціал.

1 СТАДІЇ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

1.1 Стадії виконання кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота виконується здобувачами поетапно (рис. 1), включаючи науково-дослідний та творчий пошуковий процес:

- 1 етап — обрання теми кваліфікаційної роботи;
- 2 етап — виконання переддипломного проєкту за темою кваліфікаційної роботи;
- 3 етап — проходження виробничих практик (дослідницької та переддипломної);
- 4 етап — безпосереднє виконання кваліфікаційної роботи.

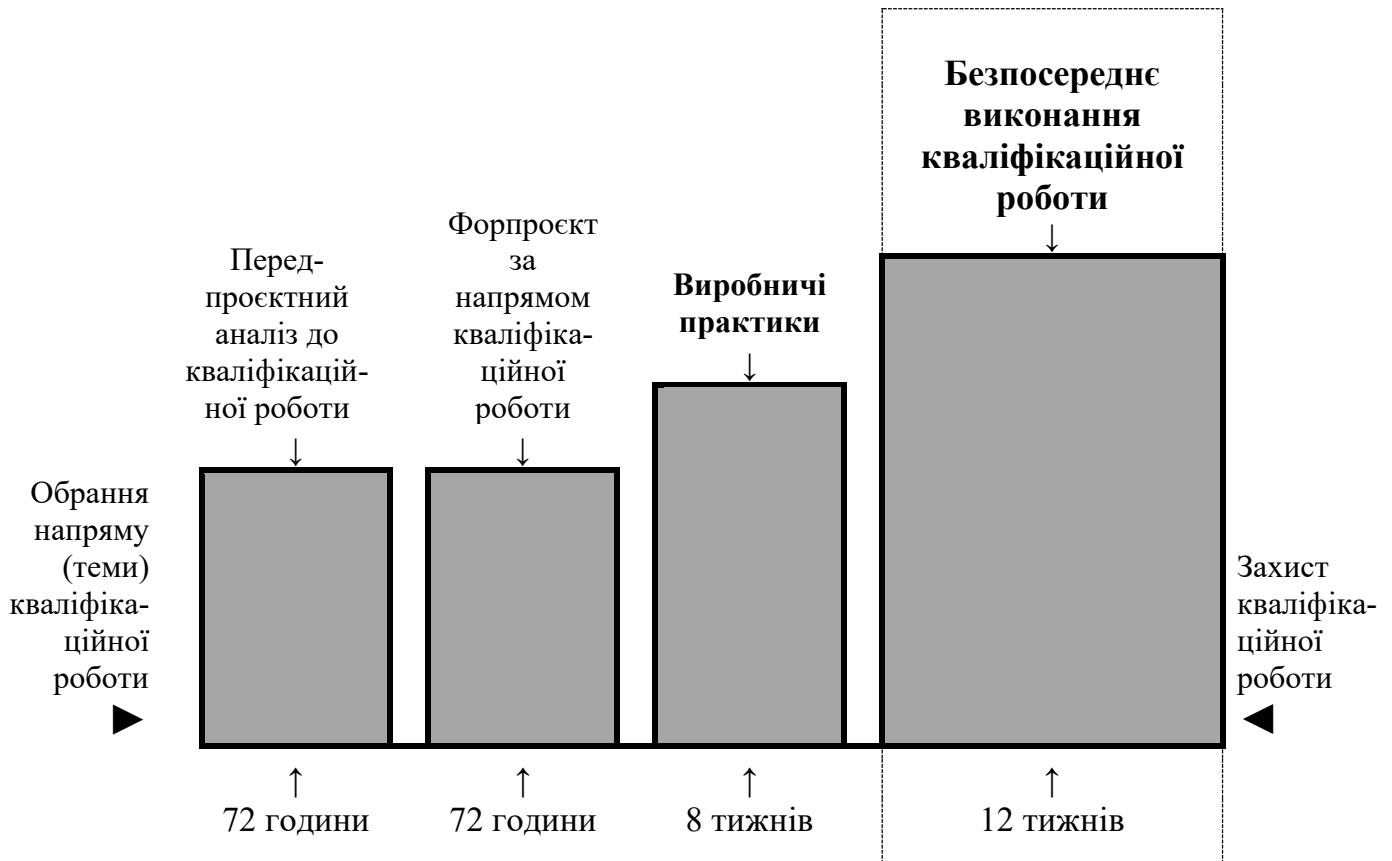

Рисунок 1 – Основні етапи щодо підготовки та виконання кваліфікаційної роботи

1.2 Процес виконання безпосередньо кваліфікаційної роботи

Виконання безпосередньо кваліфікаційної роботи розпочинається з формулювання та затвердження теми проекту. Згідно з [1] тематика кваліфікаційних робіт формується і погоджується на випускових кафедрах. Для кваліфікаційних робіт зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» освітньої програми «Дизайн архітектурного середовища» другого (магістерського) рівня вищої освіти рекомендуються такі основні напрями наукових досліджень:

- урбодизайн, де об'єктом дослідження й проектування є міський простір різних містобудівних рівнів;
- ландшафтний дизайн, де досліджується й проектується ландшафтний об'єкт, деталі культурного ландшафту;
- об'єктний дизайн, де об'єктом дослідження й проектування є різні типи будівель, споруд, елементи предметного наповнення архітектурного середовища;
- дизайн інтер'єрів, де досліджується і проектується внутрішній простір будівлі.

При цьому обраний напрям повинен мати інноваційну складову, враховувати нові концепції у формуванні навколишнього простору відповідно до сучасних тенденцій, суспільних запитів, соціально-демографічних, національно-етнічних, природно-кліматичних, інженерно-технічних чинників та

санітарно-гігієнічних, безпекових, енергозберігаючих, екологічних, техніко-економічних вимог.

Здобувачам вищої освіти надається право пропонувати своєтému роботи за умови обґрунтування доцільності її розроблення. Наказом ректора за поданням завідувача кафедри за кожним здобувачем вищої освіти призначається керівник кваліфікаційної роботи, а також, якщо потрібно, за пропозицією керівника – консультанти з окремих розділів проєкту (роботи).

Кваліфікаційна робота виконується протягом 12 тижнів згідно з навчальним планом та графіком виконання кваліфікаційної роботи (див. рис. 1). Здобувач має змогу консультуватися з проблемних питань як з керівником кваліфікаційної роботи, так і з консультантами із суміжних розділів, у години, відведені на консультації. Розробляється графік консультацій керівників кваліфікаційної роботи та доводиться до відома здобувачів.

Кваліфікаційна робота виконується покроково.

Крок 1 – розроблення й затвердження ескіз-ідеї проєктного рішення. Ескіз-ідея може включати містобудівне, планувальне, об'ємно-просторове, конструктивне рішення, що залежить від теми кваліфікаційної роботи.

Крок 2 – розроблення й затвердження ескізу кваліфікаційної роботи. Ескіз являє собою розроблення творчої ідеї, комплексне вирішення містобудівних, функціонально-планувальних, конструктивних, дизайнерських, технічних, економічних і композиційних питань та переконливу заявку на архітектурно-образне рішення. Паралельно із цією роботою проводяться розрахунки суміжних розділів, іде робота над пояснювальною запискою, її науковою частиною. Ескіз виконується у масштабах кваліфікаційної роботи. Обирається техніка виконання роботи в цілому, враховуючи можливості обраних комп'ютерних програм, бажання здобувача та основну ідею подання демонстраційного матеріалу. Графічне виконання роботи може бути довільне, але повинно бути чітким і відповідати характерові теми кваліфікаційної роботи. Графічне виконання свідчить про гарний смак здобувача. Всі кресленики роботи являють собою єдине ціле. У тих випадках, коли вони мають складну й цікаву об'ємно-просторову композицію, бажано було б виконати макет.

Під час затвердження ескізу можуть бути присутні не лише члени кафедри, а й консультанти суміжних розділів роботи. Затвердження ескізу відбувається у формі захисту здобувачем основних проєктно-дизайнерських рішень.

Крок 3 – удосконалення кваліфікаційної роботи. У перші дні після захисту ескізу здобувач виправляє недоліки, виявлені під час захисту ескізу. На цьому етапі завершується робота над розрахунками із суміжних розділів та оформляється начисто пояснювальна записка. За підсумками перегляду стану виконання кваліфікаційних робіт секретарем ЕК розробляється попередній графік їх захисту по днях. Проводиться попередній (показовий) захист кваліфікаційної роботи (див. п. 5.1 даних МВ).

Крок 4 – рецензування кваліфікаційної роботи. Здобувач знайомить рецензента зі своєю роботою та пояснювальною запискою, відповідає на запитання (див. п 4.2 даних МВ).

Крок 5 – захист кваліфікаційної роботи. Перед початком роботи ЕК завершені кваліфікаційні роботи подаються на кафедру. Завідувач кафедри переглядає їх з метою виявлення можливості представлення їх на захист.

2 КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота виконується за складеним секретарем ЕК графіком, в якому потижнево зафіксовано зміст роботи.

Графіком дипломного проектування визначені головні терміни контрольних переглядів стану виконання здобувачами кваліфікаційної роботи комісією кафедри (таблиця 1). Здобувач, який не пройшов контрольний етап з позитивною оцінкою, усувається від подальшого дипломного проектування. За висновками комісії студент, котрий вдало пройшов контрольний етап, отримує допуск до подальшої роботи. Потрібно звернути увагу на зауваження членів комісії та в разі необхідності й погодження з ними ліквідувати недоліки та доопрацювати матеріал згідно із зауваженнями.

Таблиця 1

Контрольні етапи виконання кваліфікаційної роботи

№ з/п	Контрольний етап виконання	Терміни виконання
1	Звіт по переддипломній практиці	друга половина жовтня
2	Видача завдання на виконання кваліфікаційної роботи	друга половина жовтня
3	Захист ескіз-ідеї містобудівного та об'ємно-планувального рішень об'єкта проектування комісією кафедри . Затвердження напрямку подальшої роботи	кінець жовтня – початок листопада
4	Перевірка стану виконання ескізу кваліфікаційної роботи	кінець листопада
5	Перевірка стану виконання ескізу кваліфікаційної роботи, пояснювальної записки та суміжних розділів до неї.	початок-середина грудня
6	Затвердження ескізу кваліфікаційної роботи комісією кафедри . Перегляд та затвердження пояснювальної записки, суміжних розділів. Рецензування роботи. Допуск до захисту	кінець грудня
7	Подання кваліфікаційної роботи і пояснювальної записки на кафедру. Попередній захист	середина січня
8	Захист кваліфікаційної роботи в ЕК	кінець січня

Явка здобувачів на всі контрольні етапи обов'язкова. Стан виконання кваліфікаційної роботи й результати перевірок фіксуються секретарем ЕК, відповідні звіти надаються директорові інституту та навчальному відділові університету.

3 СКЛАДОВІ ЧАСТИНИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ТА ВИМОГИ ЩОДО ЇЇ ОФОРМЛЕННЯ

3.1 Тека вихідних даних

Тека вихідних даних є невід'ємною частиною кваліфікаційної роботи на стадії збору вихідних даних під час переддипломної практики. Структура і зміст теки вихідних даних доводяться до відома здобувачів керівником переддипломної практики.

3.2 Графічний матеріал

Графічні матеріали до кваліфікаційної роботи компонуються в єдину графічну експозицію, загальний обсяг якої складає не менше ніж 9 м², що еквівалентно 18-ти аркушам формату А1 (594х841 мм). Якщо здобувач прагне зробити макет для демонстрації свого архітектурно-дизайнерського рішення, то обсяг графічної експозиції зменшується до 8 м², що еквівалентно 16-ти аркушам формату А1 (594х841 мм) та окремому планшеті з макетом (орієнтовно на одному планшеті формату А1).

Демонстраційні матеріали повинні включати і науково-дослідницьку частину. Обсяг графічної складової науково-дослідницької частини кваліфікаційної роботи, складає до 30% загального обсягу графічної композиції. Можливі варіанти розкладки планшетів дипломного проекту представлені на рисунку 2. На експозиції необхідно представляти висновки, які були зроблені за результатами проведеної науково-дослідницької частини роботи, що дає змогу більш аргументовано розглядати проєктні рішення, запропоновані здобувачем.

Залежно від особливостей обраного об'єкта співвідношення кількості аркушів, котрі відводяться для виконання архітектурних і конструктивних креслеників, може дещо змінюватися. Плани ділянок потрібно виконувати у реальній ситуації, що допомагає приймати та обґрунтовувати містобудівні рішення. Плани поверхів, так само як і фасади, можуть подаватися у різних масштабах так, щоб основні проєкції показати у збільшеному вигляді. Крім основних конструктивних розрізів, можуть бути виконані місцеві розрізи або їх фрагменти, а в особливих випадках – архітектурний розріз в ортогональній або перспективній проєкції з вирішенням інтер'єру основних приміщень. Вузли та деталі повинні більш чітко розкривати характер об'єкта, показувати зв'язки конструктивного і архітектурного рішень. Перспектива як найбільш наочний кресленик має будуватися з лінії обрію на рівні людського ока. Це дає змогу візуально сприймати об'єкт у ситуації, наближеної до реальної. Іноді для кращого сприйняття просторового рішення об'єкта слід будувати перспективу з висоти пташиного польоту, або застосовувати аксонометрію.

Усі кресленики кваліфікаційної роботи, як правило, виконуються на рівні основних та робочих креслень з усіма правилами їх оформлення (відмітки, координатні осі, розміри, виноски назв матеріалів, позначення вузлів та ін.). У той же час для більшої наочності фасади, перспектива, аксонометричні види виконуються у вигляді ілюстративних креслеників.

1-ий варіант

A1					

2-ий варіант

A1					

3-ий варіант

A1				

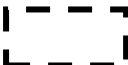

 Макет як демонстраційний матеріал подається тільки **окремо**;
 загальний об'єм кваліфікаційної роботи

Рисунок 2 – Варіанти формування загального об'єму кваліфікаційної роботи

Залежно від теми кваліфікаційної роботи до складу креслень можуть входити:

- розгортки стін приміщень, перспектива інтер'єрів, плани підлоги та стелі тощо (для проекту інтер'єру);
- перерізи місцевості, розгортки, видові зображення з різних точок, перспективи екстер'єру, дендроплан тощо (для ландшафтних проектів);
- елементи предметного наповнення середовища, засоби візуальної інформації та ін. (для проектів об'єктів середовищного дизайну).

Вибір графічного оформлення експозиції кваліфікаційної роботи може бути вільним. Він залежить від теми роботи, предмету дослідження, аналітичного та практичного результату, творчих здібностей здобувача. Зазвичай, здобувачі користуються в роботі різними комп'ютерними архітектурними програмами, як то Autodesk 3ds Max, GRAPHISOFT ArchiCAD, Autodesk AutoCAD, Autodesk Revit, Microsoft Windows та ін. Для підвищення естетичних характеристик роботи та надання їй особливого, виразного вигляду активно залучаються програми CorelDRAW та Adobe Photoshop. Здобувач може володіти високими навичками графічної подачі – аквареллю, гуашшю, різноманітними видами чорно-білої штрихової графіки). Візуальний ряд, поданий у вигляді якісних графічних або живописних ілюстрацій, наповнить кваліфікаційну роботу новим естетичним змістом. Особливо це стосується ландшафтних об'єктів дослідження. У цьому випадку варто використати «змішану» техніку подання експозиції, використовуючи комп'ютерні програми, в тому числі для сканування й монтажу ілюстрацій, виконаних «наживо». Важливо, щоб експозиція відповідала характеру теми кваліфікаційної роботи та свідчила про хороший смак та відмінні навички здобувача.

Демонстраційний матеріал кваліфікаційної роботи має містити в нижньому правому кутку експозиції (еквівалентно останньому правому планшету знизу) штамп, оформлений належним чином з підписами всіх осіб, задіяних в процесі її виконання – здобувача, керівника, консультантів (див. рис. 3).

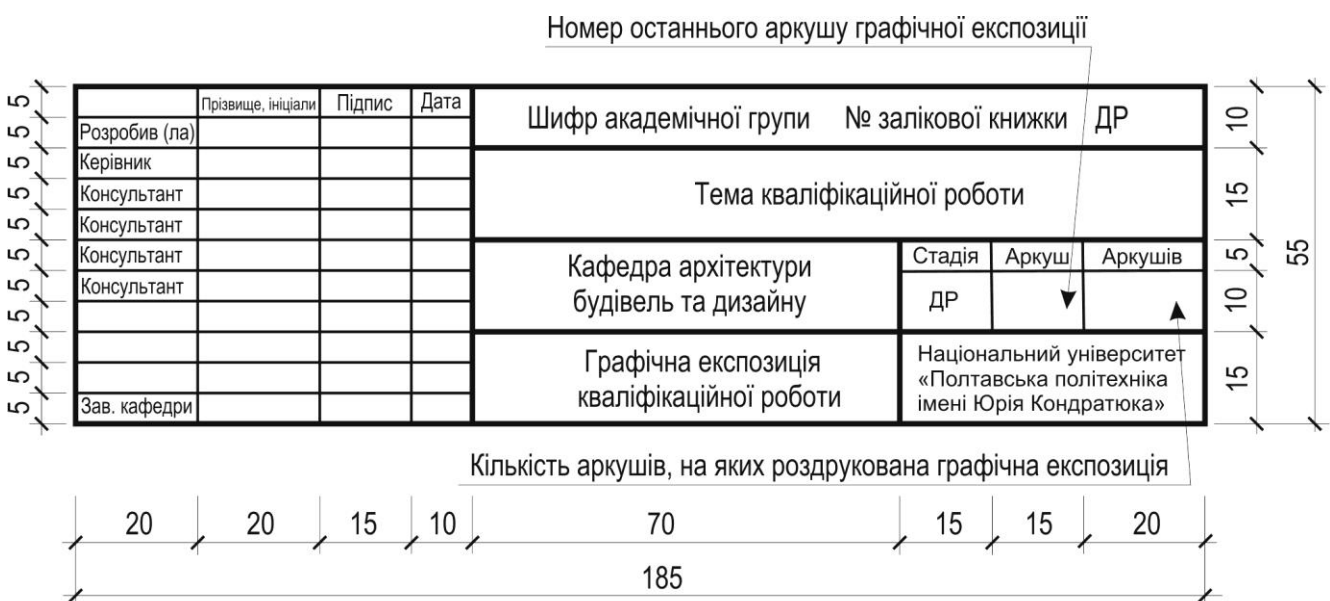

Рисунок 3 – Зразок підпису демонстраційного аркуша (за [2])

Змістовно графічний матеріал повинен віддзеркалювати сутність кваліфікаційної роботи: як її науково-дослідницької частини, так і проєктно-експериментальної. Тому розташування креслеників на демонстраційному аркуші повинно чітко відповідати структурі науково-дослідницького блоку роботи, ідеї й алгоритму висвітлення проєктно-експериментального та кореспондуватися із доповіддю здобувача при захисті роботи в ЕК. При цьому слід чітко вказувати всі складові науково-дослідницької частини – розділи, підрозділи, висновки. У пояснювальній записці цей розділ детально подається у текстовому форматі. На демонстраційному аркуші текстовий матеріал відображається у вигляді аналітичних схем, таблиць, графіків, діаграм, тощо, що продемонструє не лише уміння здобувача збирати матеріал, а й аналізувати текстову інформацію, обробляти її та перетворювати у графічний формат.

Мова схем і таблиць є стислою, конкретною, зрозумілою та візуально більш доступною з відстані, що є зручним для членів ЕК. Це стосується також і висновків. Водночас, варто уникати «випадкових» ілюстрацій, схем, які є другорядними, але здатними перевантажити розділ, сфокусувати увагу не на головному. Тому до вибору експозиційного матеріалу науково-дослідницької частини підходять за певним загальним задумом, ретельно продуманим тематичним планом та згідно структури роботи.

В цілому формування загальної композиції демонстраційного аркуша зазвичай зводиться до вирішення питання локалізації трьох розділів науково-дослідницької частини кваліфікаційної роботи по відношенню до її практично-експериментальної. Багаторічний досвід підготовки здобувачів за спеціальністю 191 Архітектура та містобудування освітньої програми «Дизайн архітектурного середовища» другого (магістерського) рівня вищої освіти дає можливість продемонструвати різні варіанти для вибору експозиційної композиції (див. рис. 4-6). І це не зупиняє пошук здобувачем інших варіантів.

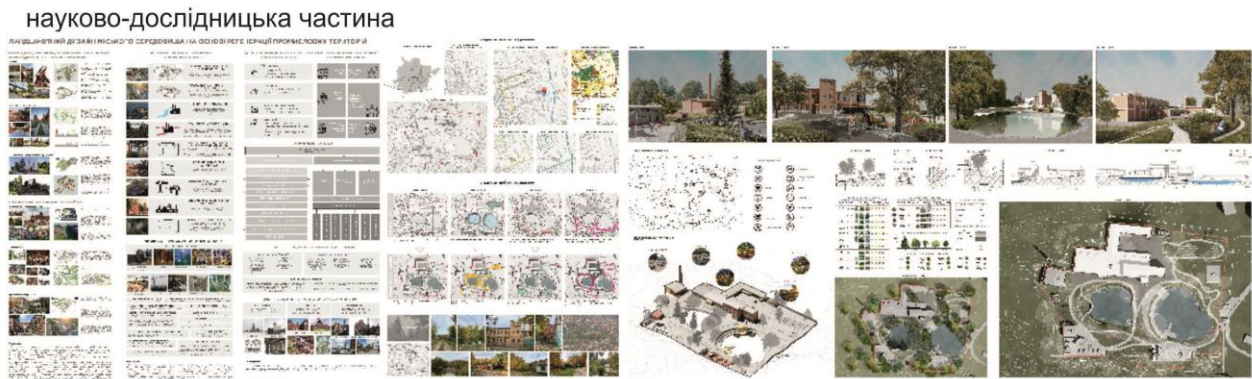
Проєктно-експериментальна частина експозиційного матеріалу цілком залежить від задуму здобувача, алгоритму проєктного шляху, ідеї самої презентації роботи. Задіяні в цій частині кресленики, їх вибір та масштаби повинні відповідати об'єкту дослідження, діючим нормативним документам та необхідності їх демонстрації у такому форматі. Вони повинні бути узгоджені з доповіддю здобувача. Водночас, саме матеріал з цієї частини експозиції віддзеркалює основну сутність та результат кваліфікаційної роботи. Тут подають візуальний матеріал у збільшеному масштабі, який є основним фокусом експозиційної композиції.

Останнім часом поширюється тенденція до стриманого використання кольору в експозиціях, що відповідає традиціям західноєвропейських вищих архітектурних шкіл. Ця тенденція властива і українській науковій школі, де використовуються як в тексті, так і наукових роботах штрихові чорно-білі ілюстрації та оригінали фотознімків високої якості для можливості їх чіткого відтворення в разі необхідності (за [3], с. 57-58).

Отже, композиція демонстраційного матеріалу повинна відповідати критеріям цілісності, стильової єдності, рівноваги та художньої виразності.

Варіант 1:

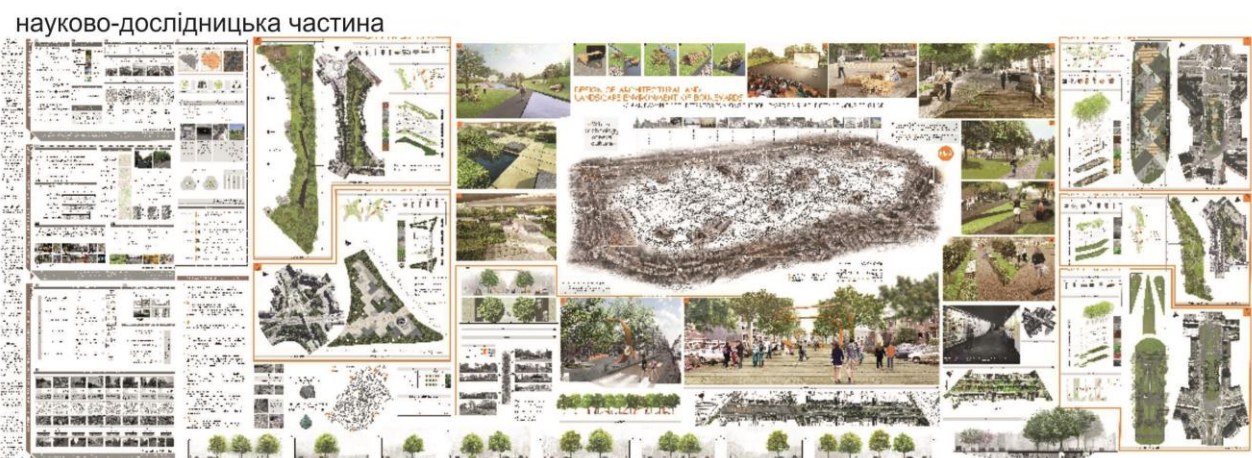
розділ I	розділ II	розділ III	ТЕМА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
↓	↓	↓	
загальні висновки по роботі			проектно-експериментальна частина роботи

Приклад застосування такого варіанту експозиції - кваліфікаційна робота магістра на тему
«Ландшафтний дизайн міського середовища на основі регенерації промислових територій»
(автор - Таїсія ЧЕШОКОВА, керівник - Людмила ШЕВЧЕНКО)

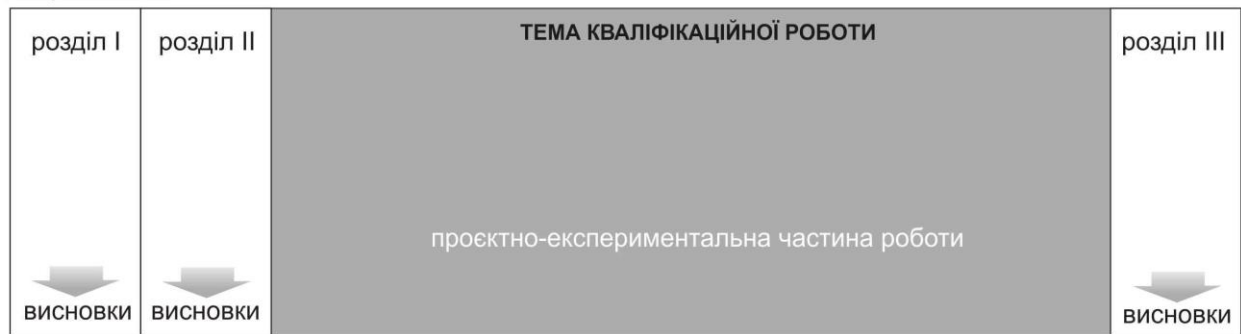
Варіант 2:

розділ I	 висновки	ТЕМА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
розділ II	 висновки	
розділ III	 висновки	
загальні висновки по роботі		
		проектно-експериментальна частина роботи

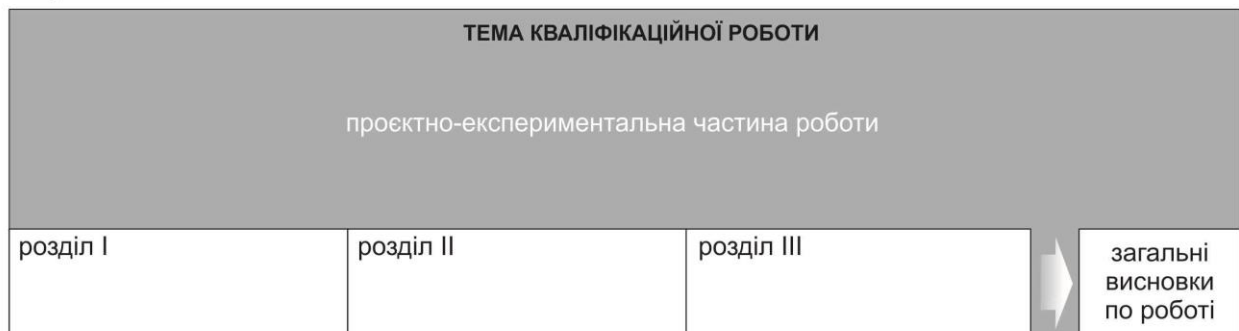
Приклад застосування такого варіанту експозиції - кваліфікаційна робота магістра на тему
«Дизайн архітектурно-ландшафтного середовища бульварів»
(автор - Ксенія ЧЕБІНА, керівник - Людмила ШЕВЧЕНКО)

Рисунок 4 – Варіанти 1-2 для вибору композиції демонстраційного матеріалу кваліфікаційної роботи (без макету)

Варіант 3:

Приклад застосування такого варіанту експозиції - кваліфікаційна робота магістра на тему
«Сучасний дизайн середовища дошкільних навчальних закладів»

(автор - Юлія БУНІНА, керівник - Людмила ШЕВЧЕНКО)

Варіант 4:

науково-дослідницька частина

Приклад застосування такого варіанту експозиції - кваліфікаційна робота магістра на тему
«Особливості формування архітектурно-ландшафтного простору велосипедних комунікацій»

(автор - Віталій БИБИК, керівник - Людмила ШЕВЧЕНКО)

Рисунок 5 – Варіанти 3-4 для вибору композиції демонстраційного матеріалу кваліфікаційної роботи (без макету)

Варіант 5:

Варіант експозиції та приклад її застосування - кваліфікаційна робота магістра на тему «Особливості формування внутрішнього середовища вищих навчальних закладів засобами ландшафтного дизайну» (автор - Вікторія РІЗНИК, керівник - Людмила ШЕВЧЕНКО)

Варіант 6:

Приклад застосування такого варіанту експозиції - кваліфікаційна робота магістра на тему «Дизайн інклюзивних ігрових зон міських просторів» (автор - Світлана ГУБРІЙ, керівник - Людмила ШЕВЧЕНКО)

Рисунок 6 – Варіанти 5-6 для вибору композиції демонстраційного матеріалу кваліфікаційної роботи (без макету)

3.3 Макет

У тих випадках, коли об'єкт має складну й цікаву об'ємно-просторову композицію, варто виконати його макет. Іноді він може замінити перспективу або аксонометрію.

Макет як демонстраційний матеріал подається тільки на окремому планшетах. Найбільш придатним матеріалом для виконання макета є білий папір або картон. Можливе його виконання в кольорі, характерному для всієї

експозиції кваліфікаційної роботи (характерно для ландшафтних тем). Планшет з макетом повинен бути підписаний студентом і керівником за зразком (рис. 7).

Розробив (ла)	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	Шифр академічної групи	№ залікової книжки	ДР	
Керівник				Тема кваліфікаційної роботи			
Консультант							
Консультант				Кафедра архітектури будівель та дизайну	Стадія	Аркуш	Аркушів
Консультант					ДР	1	1
Консультант							
				Макет (назва об'єкта) М 1:____	Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»		
Зав. кафедри							

20

20

15

10

70

15

15

20

185

10

15

5

10

15

55

Рисунок 7 – Зразок підпису макета до кваліфікаційної роботи (за [2])

3.4 Пояснювальна записка

Пояснювальна записка (ПЗ) до кваліфікаційної роботи повинна мати обкладинку із цупкого паперу або бути підшитою у пластикову теку.

Структура пояснювальної записки

Титульний аркуш.

Завдання на кваліфікаційну роботу.

3MICT.

Відомість ілюстрацій та креслень графічної експозиції кваліфікаційної роботи.

Перелік умовних скорочень (за необхідності).

ВСТУП.

1. Науково-дослідницька частина.
2. Архітектурно-проектна частина.
3. Архітектурні конструкції.
4. Охорона праці та безпека життєдіяльності.
5. Інженерний благоустрій території та транспорт.

Список використаної літератури.

Додатки (за необхідності).

Титульний аркуш ПЗ кваліфікаційної роботи оформляється за зразком, наведеним на рисунку 8. Усі аркуші ПЗ повинні мати рамку з полями: зліва – 20 мм, з усіх інших сторін – по 10 мм. Після титульного аркуша у ПЗ підшивається **завдання на кваліфікаційну роботу**. Бланк такого завдання (рисунок 9) заповнюється студентами особисто. На третьому аркуші ПЗ наводять **зміст** ПЗ (рисунок 10). Цей аркуш обов’язково має містити найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (вступу, загальних висновків, список використаної літератури, додаток), штамп, в якому наведені дані щодо кваліфікаційної роботи і підписи здобувача, керівника, консультантів та завідувача випускаючої кафедри.

Рисунок 8 – Титульний аркуш пояснювальної записки до кваліфікаційної роботи (за [2])

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

(повне найменування вищого навчального закладу)

Інститут, факультет, відділення Навчально-науковий інститут архітектури, будівництва та землеустрою

Кафедра архітектури будівель та дизайну

Рівень вищої освіти магістр

Спеціальність 191 «Архітектура та містобудування»

(шифр і назва)

Освітня програма «Дизайн архітектурного середовища»

(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри архітектури
будівель та дизайну

(підпис)

(ініціали, прізвище)

«___» _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи _____

керівник роботи _____,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «__» _____ 20__ року №__

2. Строк подання студентом роботи _____

3. Вихідні дані до роботи _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

6. Консультанти розділів проєкту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка

Студент _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____
 (підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

Відомість ілюстрацій та креслень графічної експозиції кваліфікаційної роботи.
Перелік умовних скорочень (за необхідності).....

ВСТУП.....

1. НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ЧАСТИНА.

- 1.1. Розділ I. НАЗВА.....
- 1.1.1.....
- 1.1.2.....
- 1.2. Розділ II. НАЗВА.....
- 1.2.1.....
- 1.2.2.....
- 1.3. Розділ III. НАЗВА.....
- 1.3.1.....
- 1.3.2.....

узгоджується з керівником
кваліфікаційної роботи

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ ПО РОБОТІ.....

2. АРХІТЕКТУРНО-ПРОЄКТНА ЧАСТИНА.

- 2.1. Містобудівне обґрунтування рішення.....
- 2.2. Архітектурно-дизайнерське вирішення об'єкту.....

3. АРХІТЕКТУРНІ КОНСТРУКЦІЇ.....

- 3.1. Загальне конструктивне вирішення об'єкту.....
- 3.2. Характерні конструктивні елементи об'єкту.....

4. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ.

- 4.1. Охорона праці.....
- 4.2. Безпека у надзвичайних ситуаціях.....

5. ІНЖЕНЕРНИЙ БЛАГОУСТРІЙ ТЕРИТОРІЇ ТА ТРАНСПОРТ.

- 5.1. Організація транспортно-пішохідних зв'язків.....
- 5.2. Благоустрій об'єкту дослідження.....

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....

Додатки (за необхідності).....

	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	Група № залікової книжки ПЗ		
Розробив (ла)				Пояснювальна записка	Стадія	Аркуш
Керівник					ДР	2
Консультант					Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»	
Консультант						
Консультант						
Зав. кафедри						

Рисунок 10 – Аркуш зі змістом пояснювальної записки

Відомість ілюстрацій та креслень графічної експозиції кваліфікаційної роботи подається на четвертому аркуші ПЗ (рис. 11). Усі наступні типові аркуші ПЗ повинні мати рамку зі спрощеним штампом (рис. 12).

СХЕМА ПОДІЛУ ГРАФІЧНОЇ ЕКСПОЗИЦІЇ НА АРКУШІ А1

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18

ВІДОМІСТЬ ІЛЮСТРАЦІЙ ТА КРЕСЛЕНЬ

Аркуш	Найменування	Примітка
1	Перелік ілюстрацій та креслень, розташованих на 1-му аркуші	
2	Перелік ілюстрацій та креслень, розташованих на 2-му аркуші	
3	Перелік ілюстрацій та креслень, розташованих на 3-му аркуші	
4	Перелік ілюстрацій та креслень, розташованих на 4-му аркуші	
5	Перелік ілюстрацій та креслень, розташованих на 5-му аркуші	
6	Перелік ілюстрацій та креслень, розташованих на 6-му аркуші	
7	Перелік ілюстрацій та креслень, розташованих на 7-му аркуші	
8	Перелік ілюстрацій та креслень, розташованих на 8-му аркуші	
9	Перелік ілюстрацій та креслень, розташованих на 9-му аркуші	
10	Перелік ілюстрацій та креслень, розташованих на 10-му аркуші	
11	Перелік ілюстрацій та креслень, розташованих на 11-му аркуші	
12	Перелік ілюстрацій та креслень, розташованих на 12-му аркуші	
13	Перелік ілюстрацій та креслень, розташованих на 13-му аркуші	
14	Перелік ілюстрацій та креслень, розташованих на 14-му аркуші	
15	Перелік ілюстрацій та креслень, розташованих на 15-му аркуші	
16	Перелік ілюстрацій та креслень, розташованих на 16-му аркуші	
17	Перелік ілюстрацій та креслень, розташованих на 17-му аркуші	
18	Перелік ілюстрацій та креслень, розташованих на 18-му аркуші	
15	140	30
Зм.	Кільк.	Арк.
№ док.	Підпис	Дата
Група № залікової книжки ПЗ		Арк. 3

Рисунок 11 – Аркуш з відомістю ілюстрацій та креслень експозиції (за [2])

The diagram shows a rectangular sheet with overall dimensions 21 (width) and 20 (height). Margins are 5 on the top, bottom, and right, and 5 on the left. A large central area is reserved for the note. At the bottom, there is a table with 6 columns and 2 rows, and a separate box for the sheet number.

						Група № залікової книжки ПЗ	Арк.
Зм.	Кільк.	Арк.	№ док.	Підпис	Дата		3

Рисунок 12 – Типовий аркуш пояснювальної записки (за [2])

Перелік умовних скорочень (за необхідності).

Аркуш із переліком умовних скорочень подають у тому випадку, коли в кваліфікаційній роботі вжито специфічну термінологію та маловідомі скорочення, символи, або позначення (які повторюються не менше, ніж тричі). Список цих скорочень розміщують перед вступом. Список подають двома колонками, де ліворуч розміщується скорочення (за абеткою), а праворуч – їх повну розшифровку.

Вступ.

Стисло розкривається сутність і сучасний стан проблеми, її значущість, обґрунтування актуальності (доцільності) виконання теми, дається характеристика об'єкта проектування, визначається мета і завдання кваліфікаційної роботи. Рекомендується загальну характеристику кваліфікаційної роботи подати у викладеній нижче послідовності (за [3]).

Актуальність теми. Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми (наукової задачі) чітко, аргументовано обґрунтовують актуальність і доцільність роботи для розвитку відповідної галузі науки чи виробництва, особливо на користь України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Стисло викладають зв'язок обраного напрямку дослідження з планами кафедри, інституту, а також із галузевими та (або) державними планами і програмами.

Мета і завдання дослідження. Формулюють мету кваліфікаційної роботи і завдання, які потрібно вирішити для її досягнення. Мета роботи звичайно тісно переплітається з її назвою. Вона повинна чітко вказувати, що саме розв'язується в даній кваліфікаційній роботі.

Методи дослідження. Подають перелік використаних методів дослідження або досягнення поставленої мети. Перераховувати їх треба стисло та змістовно визначаючи, що саме досліджувалось тим чи іншим методом.

Наукова новизна одержаних результатів. Лаконічно викладають нові наукові положення (рішення), запропоновані здобувачем особисто. Необхідно показати відмінність отриманих результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни (уперше отримано, удосконалено, дістало подальший розвиток).

Практичне значення отриманих результатів. Тут подають відомості про наукове використання результатів дослідження або висвітлюють результати їх практичного застосування або надають рекомендації щодо їх використання. Це можуть бути новітні технології, способи, методи, прийоми, які здобувач використав у проєктно-експериментальній частині. Варто наголосити на користі того або іншого заходу для людини, суспільства в цілому і т. ін.

Особистий внесок здобувача зазначається в разі наявності у нього публікації (ій). Так як здобувач публікується переважно у співавторстві з досвідченим науково-педагогічним працівником, він повинен обов'язково зазначити конкретний особистий внесок у даній праці.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Зазначається, на яких наукових заходах (конференціях, симпозіумах, круглих столах тощо) висвітлено результати досліджень, що включені у кваліфікаційну роботу.

Публікації. Вказують, у скількох статтях у наукових журналах, збірниках наукових праць, матеріалах і тезах конференцій опубліковані результати кваліфікаційної роботи.

Науково-дослідницька частина

Суть науково-дослідницької частини викладають, поділяючи матеріал на розділи, підрозділи, пункти та підпункти. Кожен розділ починають із нової сторінки. Його назву друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів подають маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту.

Наприкінці кожного розділу формулюють висновки із лаконічним викладом наведених у розділі наукових і практичних результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки від незначних подробиць.

Зазвичай, у розділах науково-дослідницької частини подають:

- *огляд літератури* за темою і вибір напрямків дослідження

Здобувач окреслює основні етапи розвитку наукової думки зі своєї проблеми. Стисло, критично висвітливши роботи попередників, здобувач повинен назвати питання, котрі залишилися невирішеними і, отже, визначити своє місце у розв'язанні проблеми. Бажано закінчити цей розділ коротким резюме стосовно необхідності проведення досліджень у даній галузі;

- *аналіз практичного досвіду* щодо об'єкту дослідження в нашій країні та за кордоном

Здобувач подає аналіз винайдених аналогічних об'єктів дослідження в різних країнах світу, наголошує на їх головних характеристиках в розрізі з предметом даного дослідження;

- *передумови та чинники формування* об'єкту дослідження

На підставі досліджених аналогічних об'єктів світу здобувач виявляє ті передумови, які склалися й призвели до їх появи. Також важливим є виокремлення чинників, які мали істотний вплив на формування об'єкту дослідження;

- *експериментальну частину дослідження*

Здобувач подає конкретний аналіз тих характеристик, які є важливими для предмету даного дослідження. Це вичерпний і повний виклад результатів власних досліджень здобувача з висвітленням того нового, що він вносить у розробку проблеми.

- *аналіз та узагальнення результатів досліджень*

Здобувач дає оцінку повноті розв'язання поставлених завдань, достовірності отриманих результатів, їх порівняння з аналогічними результатами вітчизняних і зарубіжних праць, обґрунтування потреби у додаткових дослідженнях.

Загальні висновки по роботі

Викладають найважливіші наукові та практичні результати, отримані в кваліфікаційній роботі, з формулюванням розв'язаного наукового завдання та їх значення для науки і практики. Потім у висновках розкривають методи вирішення цього завдання, його практичний аналіз, порівняння з відомими розв'язаннями, наголошують на якісних (можливо, і кількісних) показниках здобутих результатів, обґрунтовують їх достовірність. Далі подають висновки і рекомендації щодо наукового та практичного використання здобутих результатів.

Архітектурно-проектна частина

Висвітлюють основні принципи вирішення містобудівної ситуації, обґрунтування прийнятих містобудівних і ландшафтних рішень; характеристика архітектурно-планувальних рішень, специфіка функціонально-технологічних процесів, обґрунтування архітектурно-планувальних і об'ємно-просторових рішень; прийняті планувальні та конструктивні параметри; ідейно-художнє розкриття теми, засоби створення архітектурного образу об'єкта, питання ландшафтного дизайну та синтезу мистецтв тощо; основні техніко-економічні показники по кваліфікаційній роботі.

Архітектурно-конструктивна частина

Наводиться обґрунтування прийнятих конструктивних рішень, огорожуючих конструкцій; наводиться розрахунок конструктивного елемента об'єкта (або декількох елементів); відображається застосування місцевих будівельних матеріалів, сучасних оздоблювальних матеріалів. Розділ попередньо узгоджується з відповідним фахівцем-консультантом.

Охорона праці

Наводяться заходи безпеки при виконанні будівельних робіт. Розділ попередньо узгоджується з відповідним фахівцем-консультантом.

Інженерний благоустрій території та транспорт

Висвітлюються питання організації транспортно-пішохідних зв'язків та благоустрою території. Розділ попередньо узгоджується з відповідним фахівцем-консультантом.

Список використаної літератури

Список літератури необхідно будувати одним із способів: у порядку появи посилань у тексті, за алфавітним принципом або у хронологічному порядку. Відомості про джерела, включені до списку, треба подавати відповідно до вимог державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць (див. ДОДАТОК А даних МВ).

Додатки (за необхідності)

Додатки використовують у разі потреби для повноти сприйняття текстової частини кваліфікаційної роботи. До додатків можна включити допоміжний матеріал, зокрема – таблиці допоміжних цифрових даних, другорядні схеми, ілюстративний матеріал.

Додатки оформлюють як продовження основного тексту кваліфікаційної роботи на наступних її сторінках. Кожен із додатків починають з нової сторінки, їм дають заголовки, надруковані угорі малими літерами з першої

великої симетрично стосовно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток_» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, наприклад, додаток А, додаток Б і т.д. Єдиний додаток позначається як додаток А. Текст кожного додатка за потреби може бути поділений на розділи й підрозділи, пронумеровані у межах кожного додатка: перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А.2 – другий розділ додатка А. Ілюстрації і таблиці, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка (наприклад: рис. Д. 1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д).

4 РОЗГЛЯД ТА ЕКСПЕРТИЗА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

4.1 Допуск кваліфікаційної роботи до захисту

До захисту кваліфікаційної роботи допускаються здобувачі, які виконали всі вимоги навчального плану та освітньої програми «Дизайн архітектурного середовища» зі спеціальності 191 Архітектура та містобудування. Допуском до захисту кваліфікаційної роботи є список випускників, затверджений проректором із науково-педагогічної та навчальної роботи, за поданням директора Навчально-наукового інституту архітектури, будівництва та землеустрою (за [1]).

До захисту в ЕК допускаються кваліфікаційні роботи, котрі відповідають таким вимогам:

- тема роботи – затверджена наказом ректора Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;
- кваліфікаційна робота – підписана здобувачем, завідувачем кафедри, керівником, консультантами відповідних розділів і рецензентом;
- кваліфікаційна робота повинна мати письмовий відгук керівника;
- кваліфікаційна робота має бути розглянута на кафедрі; при неможливості виконати цю вимогу випускаюча кафедра напередодні роботи ЕК організовує показовий захист кращої кваліфікаційної роботи у присутності всіх здобувачів кафедри;
- кваліфікаційна робота повинна пройти рецензування;
- кваліфікаційна робота повинна пройти перевірку на плагіат.

Закінчена кваліфікаційна робота, підписана здобувачем і консультантами, подається керівникові, який підписує демонстраційний матеріал, пояснювальну записку й дає письмовий відгук про роботу. У відгуку вказується завдання, яке поставлене перед здобувачем, оцінка виконання ним завдання, його теоретичної підготовки. Робиться висновок про можливість допуску до захисту та присвоєння здобувачеві відповідної кваліфікації (див. рис. 13).

Разом із відгуком керівника кваліфікаційна робота подається завідувачу кафедри, котрий робить висновок про її відповідність завданню і встановленим вимогам, підписує роботу і направляє її на рецензію з вилученим відгуком керівника.

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(повне найменування вищого навчального закладу)

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

Направляється студент _____ до захисту кваліфікаційної роботи
(прізвище та ініціали)

за напрямом підготовки _____

спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування»
(шифр і назва спеціальності)

на тему: _____
(назва теми)

Кваліфікаційна робота і рецензія додаються.

Директор інституту _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Довідка про успішність

_____ (прізвище та ініціали) за період навчання в ННІ архітектури, будівництва та землеустрою

з 20__ року до 20__ року повністю виконав навчальний план за напрямом підготовки,
спеціальністю з таким розподілом оцінок за:

національною шкалою: відмінно __%, добре __%, задовільно __%;

шкалою ECTS: A __%; B __%; C __%; D __%; E __%.

Секретар інституту _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

а - Аркуш 1 бланку відгуку

Висновок керівника кваліфікаційної роботи

Студент (ка) _____

Керівник роботи _____ к.арх., доц. _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

«__» _____ 20__ року

Висновок кафедри, циклової комісії про кваліфікаційну роботу

Кваліфікаційна робота розглянута. Студент (ка) _____
(прізвище та ініціали)

допускається до захисту даної роботи в експертній комісії.

Завідувач кафедри, голова циклової комісії Архітектури будівель та дизайну _____
(назва)

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)
«__» _____ 20__ року

б - Аркуш 2 бланку відгуку

Рисунок 13 – Бланк відгуку керівника кваліфікаційної роботи

Допуск до захисту кваліфікаційної роботи в ЕК здійснюється завідувачем кафедри, який може прийняти рішення на підставі підсумків попереднього розгляду кафедрою виконаної роботи, а в окремих випадках – самостійно. У випадку, якщо завідувач кафедри не вважає можливим допустити здобувача до захисту, це питання розглядається на засіданні кафедри, в якій бере участь і керівник кваліфікаційної роботи. Протокол засідання подається на розгляд директорові інституту.

Не самостійно виконану кваліфікаційну роботу, як і роботу, в якій виявлені принципові помилки у прийнятих рішеннях, обґрунтуваннях, розрахунках та висновках, суттєві відхилення від умов стандартів, до захисту в ЕК не допускаються. Витяг із протоколу засідання кафедри з відповідною постановою подається через директора інституту ректору університету.

4.2 Рецензування кваліфікаційної роботи

Підписану завідувачем випускаючої кафедри кваліфікаційну роботу здобувач представляє рецензенту. Рецензування роботи доручають висококваліфікованим фахівцям (викладачам і науковцям) університетів, провідним спеціалістам виробничих, наукових і проектних організацій. Склад рецензентів затверджується директором інституту за поданням завідувачів випускових кафедр (за [1]).

Рецензент переглядає кваліфікаційну роботу, макет (в разі виконання) та пояснювальну записку і після їх ретельного аналізу та співбесіди зі здобувачем, складає рецензію за встановленою формою з обов'язковим висвітленням таких питань:

щодо кваліфікаційної роботи:

- актуальність її теми;
- наявність замовлення роботи підприємством (організацією);
- відповідність змісту кваліфікаційної роботи темі й завданню;
- повнота та якість виконання роботи в цілому та її окремих розділів;
- здобутки й позитивні якості кваліфікаційної роботи;
- глибина обґрунтування прийнятих рішень;
- рівень пророблення основного рішення;
- застосування ЕОМ для вирішення задач основної частини роботи;
- відповідність оформлення кваліфікаційної роботи вимогам діючих стандартів;
- повнота відображення графічним матеріалом основного змісту роботи;
- практична цінність роботи, можливість її реалізації;
- помилки здобувача, оцінка його роботи;
- можливість присвоєння здобувачу відповідної кваліфікації;

щодо пояснювальної записки:

- наявність у пояснювальній записці обґрунтування усіх проектних рішень, стиль її написання (обґрунтований чи описовий).

Рецензентом виставляється оцінка відповідно до існуючих критеріїв оцінювання якості кваліфікаційної роботи. Після рецензування рецензент

ставить підпис на графічних демонстраційних матеріалах і на титульному аркуші пояснювальної записки.

У випадку надання негативного відгуку наукового керівника або негативної рецензії підставою для допуску (недопуску) кваліфікаційної роботи до захисту є рішення випускової кафедри, прийняте за результатами попереднього захисту на засіданні кафедри (за [1]).

5 ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

5.1 Попередній (показовий) захист кваліфікаційної роботи

Для здобувачів, допущених до захисту кваліфікаційних робіт, за тиждень до захисту влаштовується показовий захист робіт перед комісією кафедри в присутності директора інституту. Для здобувача – це репетиція перед захистом. Він докладає про кваліфікаційну роботу, відповідає на запитання, показує пояснювальну записку.

5.2 Порядок роботи екзаменаційної комісії

Захист кваліфікаційних робіт проводиться перед Екзаменаційною комісією (ЕК). За [1] ЕК створюється щорічно у складі: голови, його заступника (за потребою) та членів комісії і діє протягом календарного року. Голова ЕК призначається ректором університету за поданням директора інституту з числа висококваліфікованих фахівців виробництва з цієї ж спеціальності або вчених, які не працюють в університеті (за згодою). Персональний склад членів ЕК формується сектором планування та кадрового забезпечення відділу організації та контролю навчального процесу за поданням завідувачів випускових кафедр після погодження з директором інституту і затверджується наказом ректора університету не пізніше ніж за місяць до початку роботи комісії. До складу ЕК входять: директор інституту або його заступник, завідувачі кафедр, професори або доценти кафедр, що забезпечують професійну підготовку фахівців, представники роботодавців та їх об'єднань, працівники науково-дослідних установ. Секретар ЕК призначається наказом ректора із числа науково-педагогічних працівників університету (за [1]).

ЕК працює у терміни, передбачені навчальним планом спеціальності. Графік роботи комісії затверджується ректором університету. Розклад роботи ЕК, узгоджений з головою комісії, затверджується проректором із науково-педагогічної та навчальної роботи на підставі подання директора інституту і доводиться до загального відома не пізніше ніж за місяць до початку роботи ЕК.

Директором інституту не пізніше ніж за один день до початку захисту кваліфікаційних робіт подаються до ЕК такі документи:

- наказ ректора університету (витяг із наказу) про затвердження персонального складу ЕК зі спеціальності 191 Архітектура та містобудування;
- графік роботи ЕК, затверджений проректором із науково-педагогічної та навчальної роботи (рис. 14);

- список здобувачів вищої освіти, допущених до атестації;
- зведена відомість про виконання здобувачами вищої освіти навчального плану і про отримані ними оцінки з усіх дисциплін навчального плану, курсових робіт, практик, з кваліфікаційного іспиту (подається лише перед захистом кваліфікаційних);
- відгук керівника про кваліфікаційну роботу;
- рецензія на кваліфікаційну роботу.

До ЕК можуть бути подані також інші матеріали, що характеризують наукову і практичну цінність виконаної кваліфікаційної роботи – друковані статті за темою роботи, документи, які вказують на її практичне застосування, макети, зразки матеріалів, виробів тощо (за [1]).

ГРАФІК ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ В ЕК № ____
здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 191 Архітектура та містобудування
освітньої програми «Дизайн архітектурного середовища»

« ____ » _____ 20 ____ року (аудиторія ____)

№	Години	ПІБ здобувача	Тема кваліфікаційної роботи	ПІБ керівника	ПІБ рецензента
1	9-00 9-30				
2	9-30 10-00				
3	10-00 10-30				
4	10-30 11-00				
5	11-00 11-30				
6	11-30 12-00				
7	12-00 12-30				
8	12-30 13-00				

Секретар ЕК № ____

_____/ПІБ секретаря ЕК/
(підпис)

Рисунок 14 – Графік роботи екзаменаційної комісії і захисту кваліфікаційних робіт здобувачів

В екзаменаційну комісію її секретарем додаються такі документи:

- характеристика на здобувача з підписами старости групи, завідувача кафедри й директора інституту (рис. 15);
- рейтинг здобувача: загальний та з архітектурного проєктування (рис. 16);
- залікові книжки здобувачів з усіма записами, що передують захисту кваліфікаційної роботи.

ХАРАКТЕРИСТИКА		
_____ (ПІБ здобувача повністю) студента (ки) ННІ архітектури, будівництва та землеустрою Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» _____ року народження, громадянин (ка) України, магістр архітектури.		
_____ навчається в ННІ архітектури, (ПІБ здобувача повністю) Будівництва та землеустрою Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» за освітньою програмою «Дизайн архітектурного середовища» спеціальності 191 Архітектура та містобудування на _____ формі навчання, магістр архітектури. (бюджетний / контрактний)		
_____ вдало виконує всі поставлені перед нею задачі. (ПІБ здобувача)		
Добре знає та виконує свої обов'язки студента (ки). Має _____ (високий / середній / низький) рівень професійної майстерності, здобутих знань, умінь та навичок. За період навчання продемонстрував (ла) уміння якісно й швидко оцінювати ситуацію, приймати рішення, працювати на конкретний результат.		
_____ має високі моральні цінності. (ПІБ здобувача)		
Він (вона) є комунікабельною, цілеспрямованою та відповідальною особою.		
Адміністративних стягнень не має.		
Характеристика видана для захисту в екзаменаційній комісії.		
Староста групи	_____ (підпис)	_____ (прізвище, ініціали)
Завідувач кафедри	_____ (підпис)	_____ (прізвище, ініціали)
Директора ННІ архітектури, будівництва та землеустрою	_____ (підпис)	_____ (прізвище, ініціали)

Рисунок 15 – Зразок оформлення характеристики на здобувача

**РЕЙТИНГ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ 6-го КУРСУ
групи 601-АД**

зі спеціальності 191 Архітектура та містобудування
освітньої програми «Дизайн архітектурного середовища»

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові здобувача	Середній бал успішності за 5,5 років навчання	
		загальний	з арх. проекту
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			

Секретар _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

Рисунок 16 – Зразок рейтингу успішності здобувача

До захисту кваліфікаційної роботи в ЕК здобувачем подаються такі документи:

- 1) тека вихідних даних;
- 2) графічна демонстраційна частина кваліфікаційної роботи з відповідними підписами;
- 3) макет (у разі його виконання);

- 4) пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи з відповідними підписами;
- 5) письмова рецензія на кваліфікаційну роботу.

Захист кваліфікаційних робіт здійснюється як в університеті, так і на підприємствах, в установах та організаціях, для яких тематика робіт, поданих для захисту, становить науково-теоретичну або практичну цінність.

Засідання ЕК оформляється протоколом, що веде її секретар. Засідання ЕК оформлюються протоколом. До протоколу заносяться: оцінки, одержані під час атестації; запитання, поставлені випускникові; особливі думки членів ЕК; вказується здобутий освітній рівень; рекомендації щодо видачі диплома – звичайного зразка або з відзнакою. Протокол підписує голова і члени ЕК. Книга протоколів зберігається в університеті (за [1]).

Тривалість засідання не повинна перевищувати шести академічних годин на день. Тривалість захисту кваліфікаційної роботи одного здобувача вищої освіти, як правило, не повинна перевищувати 30 хвилин. Для розкриття змісту кваліфікаційної роботи здобувачу надається до 15-ти хвилин. Після доповіді він відповідає на запитання членів комісії. Запитання можуть стосуватися як теми виконаної роботи, так і носити загальний характер – у межах дисциплін освітньої програми «Дизайн архітектурного середовища» спеціальності 191 Архітектура та містобудування, які опановувалися випускником в університеті. З дозволу голови ЕК запитання можуть ставити всі присутні на захисті. Після відповідей на запитання заслуховуються або зачитуються відгуки керівника та рецензента (особисто ними або секретарем ЕК). Завершується захист відповіддю здобувача на висловлені у відгуках зауваження (за [1]).

Оцінювання захисту кваліфікаційних робіт здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в університеті системою контролю знань. При визначенні оцінки кваліфікаційної роботи береться до уваги рівень теоретичної, наукової та практичної підготовки здобувачів. Рішення ЕК про оцінку знань, виявлених при захисті кваліфікаційної роботи, а також про присвоєння здобувачам вищої освіти кваліфікації та видання випускникам дипломів приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням більшістю голосів членів ЕК, які брали участь у її засіданні. Оцінки захисту кваліфікаційної роботи виставляє кожен член комісії. Повторний захист кваліфікаційної роботи з метою підвищення оцінки не дозволяється. За однакової кількості голосів голос голови ЕК є вирішальним. Результати захисту кваліфікаційних робіт оголошуються головою ЕК в цей же день після всіх запланованих за графіком захистів.

Загальний регламент роботи екзаменаційної комісії:

1. Вступне слово голови ЕК.
2. Процедура публічного захисту кваліфікаційних робіт.
3. Закрите засідання ЕК.
4. Підсумок захисту кваліфікаційних робіт.

Відкриваючи засідання ЕК, голова екзаменаційної комісії у **вступному слові** оголошує привітання членам ЕК, здобувачам та присутнім на захисті. Далі відбувається прилюдний захист кваліфікаційних робіт, після якого – закрите засідання екзаменаційної комісії.

Процедура публічного захисту кваліфікаційних робіт висвітлена у п.5.3.

На **закритому засіданні комісії** приймається рішення ЕК про оцінку знань, виявлених під час захисту кваліфікаційних робіт.

На підставі цього рішення ЕК університет присуджує здобувачу, який успішно виконав освітню програму «Дизайн архітектурного середовища» на другому (магістерському) рівні вищої освіти, ступінь магістра, присвоює кваліфікацію магістра архітектури та містобудування (за [4]) та видає документ про вищу освіту (загального зразка чи зірначкою).

При оцінюванні кваліфікаційної роботи до неї висуваються відповідні вимоги. Робота повинна мати високі професійні та художні якості, демонструвати майстерність та індивідуальність автора, містити в собі елементи наукового дослідження й експерименту. Під час оцінювання роботи враховується ступінь розкриття ідейного та практичного змісту теми, чи досягнута цілісність композиції, художня виразність, єдність архітектурного та конструктивного замислу тощо.

Випускнику, який навчався за освітнім рівнем «магістр» диплом зірначкою видається за дотримання умов:

- 1) отримання ним не менше ніж 75 відсотків з усіх дисциплін навчального плану підготовки магістра оцінки «відмінно», а з решти дисциплін та індивідуальних завдань – оцінки «добре»;
- 2) захисту кваліфікаційної роботи з оцінкою «відмінно»;
- 3) проявив себе в науковій (творчій) роботі, що підтверджується рекомендацією кафедри. Про це робиться запис у протоколі засідання екзаменаційної комісії зі спеціальності (за [1]).

Випускнику, який не відповідає вищезазначеним умовам, видається диплом звичайного зразка.

Згідно з [1], якщо відповідь випускника під час захисту кваліфікаційної роботи не відповідає вимогам рівня атестації, ЕК приймає рішення про те, що здобувач вищої освіти не пройшов атестацію, і в протоколі засідання ЕК йому виставляється оцінка «незадовільно». У випадку, якщо здобувач вищої освіти не з'явився на засідання ЕК для захисту кваліфікаційної роботи, то в протоколі зазначається, що він є не атестованим у зв'язку з неявкою на засідання. Здобувач вищої освіти, який отримав незадовільну оцінку на захисті кваліфікаційної роботи, відраховується з університету і йому видається академічна довідка. У випадках, коли захист роботи визнається незадовільним, ЕК встановлює, чи може здобувач вищої освіти подати на повторний захист ту саму кваліфікаційну роботу з доопрацюванням, чи він зобов'язаний опрацювати нову тему, визначену кафедрою, у наступному навчальному році. Здобувачі вищої освіти, які не захистили кваліфікаційну роботу, мають право на повторну з наступного навчального року атестацію протягом трьох років

після відрахування з університету в період роботи ЕК із спеціальності 191 архітектура та містобудування згідно з затвердженим графіком. Здобувачам вищої освіти, які не захищали кваліфікаційну роботу з поважної причини (документально підтвердженої), ректором університету може бути продовжений строк навчання до наступного терміну роботи ЕК із захисту кваліфікаційних робіт, але не більше ніж на один рік.

Підсумком захисту кваліфікаційних робіт є оголошення оцінок головою ЕК за кваліфікаційні роботи здобувачам, котрі захистили їх у даний день. Оцінки оголошуються у день захисту в урочистій обстановці після оформлення секретарем ЕК відповідного протоколу засідання екзаменаційної комісії.

5.3 Процедура прилюдного захисту кваліфікаційної роботи

Процедура публічного захисту кваліфікаційної роботи відбувається за відповідним **регламентом роботи**:

1. Вступне слово голови ЕК.
2. Захист здобувачем кваліфікаційної роботи.
3. Відповіді на запитання голови та членів ЕК.
4. Зачитування відгуку рецензента на кваліфікаційну роботу.
5. Відповіді здобувача на зауваження рецензента.
6. Виступ керівника кваліфікаційної роботи.
7. Відкрите обговорення кваліфікаційної роботи головою та членами ЕК.
8. Заключне слово здобувача.
9. Підсумок голови ЕК.

У **вступному слові** голова ЕК запрошує до захисту здобувача, оголошуючи його прізвище, ім'я й по батькові, тему кваліфікаційної роботи, її керівника та рецензента.

Під час **захисту дипломного проекту** здобувач повинен продемонструвати свою самостійність, оскільки виконуючи роботу і консультуючись із керівником, він несе повну відповідальність за неї перед ЕК. Кваліфікаційна робота має підтвердити результати навчання, а здобувач показати загальнотеоретичну, архітектурно-художню, композиційну, графічну, технічну й науково-дослідницьку підготовку. Демонстраційна частина кваліфікаційної роботи експонується у повному обсязі з пояснювальною запискою та текою вихідних даних. Здобувач повинен у стислій формі дати пояснення щодо роботи: охарактеризувати вихідний матеріал, наголосити, які завдання були поставлені у процесі розроблення кваліфікаційної роботи. Далі слід коротко пояснити усі розділи роботи в логічній за її змістом послідовності, що кореспондується і з пояснювальною запискою.

Важливим елементом захисту кваліфікаційної роботи, що розкриває інтелект, характер, темперамент здобувача та вміння викладати свої думки, є **відповіді на запитання голови та членів ЕК**. Здобувачу потрібно продемонструвати широту свого творчого світосприйняття, ерудицію, знання з теорії архітектури й архітектурного проектування, архітектурних конструкцій,

дизайну архітектурного середовища, здатність упевнено захистити прийняті ним рішення.

Оскільки не тільки зміст доповіді, а й характер її викладення, впевненість у відповідях на поставлені запитання значною мірою визначають оцінку захисту, є потреба зосередити увагу на деяких правилах публічного виступу. Особливо важливо, щоб мовлення здобувача було граматично правильним, упевненим, що робить його зрозумілим і переконливим. Здобувач мусить зробити доповідь добре аргументованою, а отже, зрозумілою широкій аудиторії спеціалістів. Його мовлення має бути виразним, що залежить від темпу, гучності та інтонації. Спокійна, некваплива манера викладу завжди імponує слухачам. Відповідати на запитання голови і членів ЕК слід тільки по суті справи. Здобувачеві треба виявляти скромність в оцінці своїх результатів і тактовність стосовно тих, хто ставить запитання.

Слід зважати також на вибір одягу, пози під час виступу, а також жестів, міміки, манер, інших зовнішніх форм поведінки. Елегантність, охайність в одязі (без підкресленої екстравагантності) сприяють прихильному ставленню до здобувача голови й членів ЕК, а також усіх присутніх на захисті.

Далі секретарем ЕК зачитується письмовий **відгук рецензента на кваліфікаційну роботу**. Особливо наголошуються позитивні риси та недоліки, практична актуальність роботи, її перспективність і рекомендація щодо оцінки.

Здобувач дає **відповіді на зауваження рецензента**.

За регламентом – **виступ керівника кваліфікаційної роботи**. Керівник розкриває риси особистості здобувача, його підготовку до виконання складної професійної теми, схильність до наукових досліджень, ступінь активності роботи та коротко характеризує найважливіші особливості самої кваліфікаційної роботи.

Під час **відкритого обговорення кваліфікаційної роботи** голова та члени ЕК прилюдно висловлюють свої думки щодо вирішення поставлених задач під час виконання студентом роботи, графічного оформлення проєктних рішень, доповіді здобувача тощо.

У **заключному слові** здобувач висловлює свої висновки стосовно результатів обговорення його роботи і за потреби відповідає на запитання, які виникли в ході дискусії. Якою б гостротою та різкістю не відзначалися зауваження, здобувач мусить витримати їх на високому принциповому рівні, виявити витримку і коректність.

У **підсумку голова ЕК** робить висновок щодо загального ставлення членів комісії до виконаної кваліфікаційної роботи, можливості її успішного захисту й присвоєння здобувачу кваліфікації магістра архітектури та містобудування за освітньою програмою «Дизайн архітектурного середовища» зі спеціальності 191 Архітектура та містобудування (за [4]).

Як правило, здобувачеві надається можливість подякувати своїм керівникам і консультантам, голові й членам ЕК, усім присутнім за увагу до його кваліфікаційної роботи.

ЛІТЕРАТУРА

Використана література:

1. Білик В. Положення про екзаменаційну комісію в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2020. 10 с.
2. Ніколаєнко В.А., Дмитренко А.Ю. Методичні вказівки до виконання та оформлення магістерської кваліфікаційної роботи зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» для студентів, що навчаються за освітньою програмою «Архітектура будівель і споруд» другого (магістерського) рівня вищої освіти денної форми навчання. Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2023. 28 с.
3. Пономаренко Л.А. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня. Методичні поради / автор-упорядник: Л.А. Пономаренко, доктор технічних наук, професор. К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», «Толока», 2001. 80 с.
4. Освітньо-професійна програма «Дизайн архітектурного середовища» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 19 Архітектура та будівництво спеціальності 191 Архітектура та містобудування / Л.С. Шевченко, Н.Є. Новосельчук, В.Г. Топорков. Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2023. 20 с.
5. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. [Чинний від 2016-03-04]. Вид. офіц. К. : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с. (Національний стандарт України).

Література, рекомендована здобувачам для використання при виконанні кваліфікаційної роботи:

1. ДБН Б.2.2-12:2018. Планування і забудова територій. [Чинний від 2018-09-01]. Офіц. вид. К. : Мінрегіон, 2018. 114 с. (Державні будівельні норми України).
2. ДБН В.2.2-9:2018. Будинки і споруди. Громадські будинки і споруди. Основні положення. [Чинний від 2019-06-01]. К. : Мінрегіонбудбуд України, 2019. 43 с. (Державні будівельні норми України).
3. ДБН В.2.2-15:2019. Будинки і споруди. Житлові будинки. Основні положення. [Чинний від 2019-12-01]. Офіц. вид. К. : Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2019. 42 с. (Державні будівельні норми України).
4. ДБН В.2.2-24:2009. Будинки і споруди. Проектування висотних житлових і громадських будинків. [Чинний від 2009-09-01]. Офіц. вид. К. : Мінрегіонбуд України, 2009. 161 с. (Державні будівельні норми України).
5. ДБН В.2.6-31:2016. Теплова ізоляція будівель. [Чинний від 2017-09-01]. Офіц. вид. – К. : Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2017. 37 с. (Державні будівельні норми України).

6. ДСТУ Б А.2.4-4:2009. Система проектної документації для будівництва. Основні вимоги до проектної та робочої документації. [Чинний від 2010-01-01]. К. : Мінрегіонбуд України, 2009. 66 с. (Національний стандарт України).
7. ДСТУ Б. А.2.4-7:2009. Система проектної документації для будівництва. Правила виконання архітектурно-будівельних робочих креслень. [Чинний від 2009-01-24]. К. : Мінрегіонбуд України, 2009. 75 с. (Національний стандарт України).
8. ДСТУ Б А.2.4-6:2009. Система проектної документації для будівництва. Правила виконання робочої документації генеральних планів. [Чинний від 2009-01-24]. Офіц. вид. К. : Мінрегіонбуд України, 2009. 39 с. (Національний стандарт України).
9. Лінда С.М., Моркляник О.І. Типологія громадських будівель і споруд. Львів : Львівська політехніка, 2015. 348 с.
10. Лінда С.М. Архітектурне проектування громадських будівель і споруд. Львів : Львівська політехніка, 2013. 644 с.
11. Гетун Г.В., Плоский В., Куліков П.М. Конструкції будівель і споруд. Книга 1.. К. : Ліра-К, 2021. 880 с.
12. Клименко Є.В., Дорофєєв В.С. Будівельні конструкції. К.: Центр учбової літератури, 2021. 426 с.
13. Сьомка С.В., Сьомка В.В. Ергономіка в дизайн-проекуванні : навч. посіб. Київ : НАКККиМ, 2016. 199 с.
14. Черкес Б.С., Лінда С.М. Архітектура сучасності: остання третина XX – початок XXI століть: навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 384 с.

ДОДАТОК А
Приклади оформлення бібліографічного опису
у списку використаної літератури (за [5])

Характеристика джерела	Приклади оформлення
Книги	
Один автор	1. Андріяш В. Державна етнополітика України в умовах глобалізації. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2. Краснова М. В. Договори в екологічному праві України : навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Алерта, 2012. 216 с. 3. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с. 4. Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір. Львів : Тріада плюс, 2004. 392 с. 5. Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с. 6. Федорова Л. Д. З історії пам'яткоохоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-ті-1910-ті рр. Київ, 2013. 373 с.
Два автори	1. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 2. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 3. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДПЛЮС, 2015. 212 с. 4. Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України : монографія. Харків : Еспада, 2004. 192 с. 5. Каткова Т. В., Каткова А. Г. Закінчення досудового слідства у кримінальних справах : практ. посіб. Харків : Право, 2011. 136 с.
Три автори	1. Комаров В. В., Світлична Г. О., Удальцова І. В. Окреме провадження : монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків: Право, 2011. 312 с.

	- Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. - Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. - Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с. - Zhovinsky E.Ya., Kryuchenko N.O., Paparyha P.S. Geochemistry of Environmental Objects of the Carpathian Biosphere Reserve. Kyiv, 2013. 100 p.
Чотири і більше авторів	- Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження : монографія. Харків : Юрайт, 2013. 288 с. - Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. - Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с. - The mutual fund industry: Competition and investor welfare / R. G. Hubbard et. al. New York, NY : Columbia University Press, 2010. 256 p.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	- Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. - Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. Кримінальновиконавче право України : навч. посіб. / ред. А. Х. Степанюк. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 624 с. - Грошевий Ю. М. Вибрані праці / упоряд.: О. В. Капліна, В. І. Маринів. Харків : Право, 2011. 656 с. - Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с. - Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с.
Без автора	- Антологія української літературно-критичної думки першої половини XX століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с. - Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих

	станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с. 3. Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П. Горбатенко. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Генеза, 2004. 736 с. 4. Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. II. Київ, 2012. 464 с. 5. Twenty-four hours a day. Miami, FL : BN Publishing, 2010. 400 p.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія історії України : у 10 т. / ред. рада: В. М. Литвин (голова) та ін. ; НАН України, Ін-т історії України. Київ : Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с. 2. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3 кн. Київ : Ін Юре, 2007. Кн. 1 : Теоретичні засади та історія української кримінології. 424 с. 3. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с. 4. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології : вибр. твори. Київ : Рад. шк., 1983. Т. 1. 480 с.
Частина видання	
Книги	1. Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169. 2. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197. 3. Наумов М. С. Напрями впливу інтелектуалізації економіки на розвиток ринкових відносин в Україні. <i>Трансформаційні процеси в суспільстві в умовах інформаційної економіки</i> : монографія / В. П. Решетило, М. С. Наумов, Ю. В. Федотова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків, 2014. С. 213–241. 4. Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній

	сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932/1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108. 2. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науковопопулярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3–4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.
Статті із продовжуваних та періодичних видань	1. Кобильник В. Порівняльний метод як основа політологічного дослідження. <i>Збірник наукових праць «Політологічні студії»</i>. 2011. № 2. С. 54–65. 2. Коломоець Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 3. Загірняк М., Костенко А. Про користування можливостями міжнародної бази даних Scopus. <i>Вища школа</i>. 2017. № 5–6. С. 48–55. 4. Кармазіна М., Могилевець О. Становлення і розвиток порівняльної методології в політичних дослідженнях. <i>Політичний менеджмент</i>. 2006. № 5. С. 3–17. 5. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 6. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26

	жовт. (№ 42). С. 14–15. 7. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108. 8. Dalton R.J. Comparative politics of the industrial democracies: from the Golden Age to island hopping. <i>Political Science</i>. 1991. № 2. P. 15–43.
Інші видання	
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543. 4. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 5. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141. 5. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Балансбюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. 3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	1. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та

	гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с. 2. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.
Препринти	1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Проточність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). 2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. Центр «Харьк. физ.-техн. инт»; ХФТИ2006-4).
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-0401]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат. довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час,

	2003. 160 с.
Бібліографічні показники	1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування).
Електронні ресурси	1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Мар'їна О. Контент-стратегія бібліотек у цифровому середовищі <i>Бібліотечний вісник</i>. 2016. № 4. С. 8–12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2016_4_4 (дата звернення: 26.09.2017). 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridic_hni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua/ (дата звернення: 12.10.2017).
Авто-реферати дисертацій	1. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 2. Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 Харків, 2010. 36 с. 3. Старовойт С. В. Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918–1933 рр. : автореф. дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2003. 20 с.

Дисертації	1. Євдоченко О.О. Європейське бізнес-середовище в розвитку міжнародної економічної діяльності : дис... канд. екон. наук : 08.05.01 / Київський національний економічний ун-т. Київ, 2005. 235 с. 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с. 3. Bryant B. D. A sequentially articulated experiment to compare two instructional software input infrastructures: Doctoral dissertation / University at Albany. Albany, NY, 1998. 150 p.
------------	---

Навчально-методичне видання

ШЕВЧЕНКО Людмила Станіславівна

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до порядку виконання, оформлення й процедури захисту
кваліфікаційної роботи зі спеціальності 191 Архітектура та містобудування
для здобувачів освітньої програми «Дизайн архітектурного середовища»
другого (магістерського) рівня вищої освіти**

Віддруковано з оригінал-макета авторки